

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1019/2008 pentru aprobarea Standardelor minime de calitate privind serviciile sociale prestate în cadrul centrelor maternale

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului privind modificarea Hotărârii Guvernului nr. 1019/2008 pentru aprobarea Standardelor minime de calitate privind serviciile sociale prestate în cadrul centrelor maternale a fost elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS).

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii este elaborat în temeiul prevederilor Pilonului european al drepturilor sociale (2017/C 428/09) și este fundamentat pe prevederile Legii nr. 123/2010 privind serviciile sociale, precum și Legii asistenței sociale nr. 547/2003.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Hotărârea Guvernului nr. 1019/2008 are drept scop stabilirea și aplicarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale prestate în cadrul centrelor maternale, pentru a asigura protecția și bunăstarea copiilor și mamelor acestora.

Adoptată într-un alt context legislativ și instituțional, Hotărârea nu corespunde realităților sociale actuale, cadrului legal modern instituit prin Legea serviciilor sociale nr. 123/2010 și Legea asistenței sociale nr. 547/2003, precum și noilor cerințe de calitate bazate pe rezultate și eficiență.

În ultimii ani au intervenit transformări semnificative în politicile sociale, în profilul beneficiarilor și în abordarea serviciilor destinate prevenirii separării copilului de familie.

Datele statistice relevă persistența unor riscuri majore: în anul 2024 au fost înregistrați 10,4 mii de copii neglijanți, dintre care 547 s-au confruntat cu violență, 209 au rămas fără părinți, 106 au fost abandonați, iar 216 s-au aflat în situații grave (vagabondaj, cerșit, exploatare, lipsă de supraveghere). În anul 2025, în centrele maternale au fost asistate 52 de persoane (mame și copii), ceea ce confirmă menținerea necesității acestor servicii, dar și limitările actualului cadru de funcționare.

Centrele maternale activează în prezent în forme instituționale diverse – în cadrul centrelor multifuncționale pentru victime ale violenței (Căușeni, Anenii Noi, Hâncești, Cahul), centrelor pentru copii de vârstă fragedă (Chișinău, Bălți), precum și prin servicii municipale sau ONG-uri (Concordia, Diaconia). Această diversitate a modelelor de organizare a condus la neuniformitate în aplicarea standardelor și la confuzii privind mandatul serviciilor, întrucât în aceleași spații sunt adesea găzduite victime ale violenței în familie, ale traficului de ființe umane și cupluri mamă – copil, fără delimitarea clară a scopurilor și a condițiilor de asistență.

Procedurile și instrumentele utilizate (contract de rezidență, fișă de caz, plan individualizat, fișe de monitorizare, rapoarte) sunt învechite și necorelate cu viziunea RESTART, care pune accent pe managementul integrat de caz, abordarea bazată pe rezultate și monitorizarea post-plasament. Actualele standarde nu prevăd indicatori de rezultat, criterii clare de admitere, durată maximă a plasamentului sau mecanisme de reevaluare periodică a progresului beneficiarilor.

Deficiențele cadrului normativ actual pot fi sintetizate astfel:

- Mandat neclar al centrelor maternale, care gestionează și alte tipuri de cazuri;
- Standardele minime de calitate depășite, fără indicatori de rezultat sau instrumente de evaluare a satisfacției beneficiarilor;
- Lipsa unui regulament-cadru de organizare și funcționare, ceea ce generează abordări neuniforme la nivel teritorial;
- Dependența excesivă de autoritatea tutelară pentru admiterea cazurilor și absența procedurilor pentru situații de urgență;
- Management de caz neclar și neinformatizat, fără monitorizare post-plasament;
- Lipsa mecanismelor de control al calității și supervizare metodologică periodică;
- Infrastructură neadaptată pentru mamele cu dizabilități sau aflate în situații speciale (migrante, minore, gravide).

Necesitatea intervenției rezultă din:

- Modificarea contextului socio-economic și apariția unor noi categorii de beneficiari (părinți singuri, tineri ieșiți din sistemul de protecție, refugiați);
- Imperativul profesionalizării serviciilor și consolidării competențelor personalului;
- Alinierea la principiile egalității, nediscriminării și incluziunii;
- Implementarea unei abordări unitare și bazate pe rezultate, conform standardelor europene și practicilor recomandate de consiliul european.

Prin urmare, actualizarea cadrului normativ este esențială pentru:

- Crearea unui regulament-cadru modern și coerent privind organizarea și funcționarea serviciului maternal;
- Revizuirea și completarea standardelor minime de calitate;
- Asigurarea continuității, siguranței și calității intervențiilor;
- Prevenirea separării copilului de familie prin servicii proactive și personalizate;
- Consolidarea responsabilității autorităților locale în dezvoltarea și monitorizarea serviciilor;
- Dezvoltarea durabilă a rețelei de centre maternale, în concordanță cu strategiile naționale de protecție a copilului și incluziune socială.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul urmărește modernizarea cadrului normativ privind organizarea și funcționarea Serviciilor maternale, pentru a alinia legislația la realitățile sociale, la cerințele legale actuale și la bunele practici internaționale.

Se propune elaborarea unui Regulament-cadru și Standarde minime de calitate revizuite, astfel încât serviciile să fie centrate pe beneficiar și să reflecte principiile: drepturile copilului, egalitatea, incluziunea socială și prevenirea separării copilului de familie.

Principalele prevederi și elementele noi introduse prin proiect sunt:

- Regulament-cadru modernizat, adaptat la cerințele RESTART, care definește clar funcționarea serviciului și asigură servicii centrate pe nevoile beneficiarilor.
- Accesibilitate și incluziune pentru toate tipurile de mame/îngrijitori aflați în dificultate indiferent de vîrstă, inclusiv mamele migrante, precum și persoanele cu dizabilități fizice sau intelectuale.
- Clarificarea tipurilor de servicii și intervenții oferite.
- Procedură de admitere simplificată și rapidă, inclusiv pentru cazurile de urgență: admiterea cuplului mamă – copil se face imediat, chiar fără documente complete; autoritatea tutelară este notificată în maximum 24 de ore, iar documentația se finalizează etapizat în cel mult 10 zile.
- Prioritizarea la admitere pentru mame minore, gravide în ultimul trimestru de sarcină, mame fără locuință sau care declară intenția de abandon. Cazurile mai puțin urgente pot fi sprijinite prin servicii comunitare.
- Simplificarea documentației și adaptarea formularelor pentru reducerea birocrăției.
- Introducerea indicatorilor de rezultat și impact în standardele minime de calitate, pentru monitorizarea eficienței și calității serviciilor.
- Consolidarea managementului de caz și a monitorizării post-plasament, cu etape clare ale intervenției: identificare, evaluare inițială și complexă, plan individualizat de asistență, monitorizarea progresului și continuitatea sprijinului după părăsirea centrului. Monitorizarea implică rolul activ al asistentului social comunitar și al specialistului în domeniul violenței în familie și reabilitării victimelor infracțiunilor. Detaliile de implementare vor fi reflectate într-un manual operațional elaborat pentru acest tip de servicii.
- Consolidarea rolului organelor de asistență socială prin mecanisme clare de supervizare și evaluare periodică.
- Accent pe reintegrarea socio-profesională a beneficiarilor, prin formare profesională rapidă, angajare protejată, educație financiară și dezvoltare personală, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și sectorul privat, pentru creșterea autonomiei și prevenirea vulnerabilității economice.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În elaborarea proiectului au fost analizate mai multe opțiuni alternative pentru reglementarea serviciilor de asistență și protecție pentru cuplurile mamă – copil sau îngrijitor – copil aflat în dificultate.

Menținerea cadrului normativ existent fără modificări nu ar asigura adaptarea serviciilor și implementarea reală a principiilor de activitate, precum și a bunelor practici. Modificarea parțială a anexelor, fără actualizarea standardelor de calitate, ar fi permis doar ajustări limitate, fără a soluționa lacunele legate de abordarea

centrată pe victimă, integrarea persoanelor cu dizabilități, standardele de integritate și egalitate, precum și măsurile de reintegrare socio-profesională.

În baza celor expuse, opțiunea aleasă este elaborarea unui Regulament-cadru și revizuirea Standardelor minime de calitate prin introducerea reglementărilor actualizate, aliniate la legislația națională,

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Noul Regulament-cadru va clarifica responsabilitățile autorităților publice, va crește calitatea și accesibilitatea serviciilor sociale și va consolida capacitatea instituțională a centrelor maternale. De asemenea, proiectul va contribui la optimizarea alocării resurselor, sporirea transparenței și întărirea responsabilității în sectorul public.

Revizuirea Standardelor minime de calitate va asigura un nivel uniform și ridicat al serviciilor prestate de toți prestatorii, atât publici, cât și privați. Prevederile referitoare la structura, calificarea și formarea personalului vor stimula investițiile în dezvoltarea continuă a competențelor specialiștilor, consolidând astfel capacitatea instituțională și îmbunătățind calitatea serviciilor oferite beneficiarilor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul de act normativ nu generează costuri suplimentare imediate din bugetul de stat, deoarece reglementează standarde de calitate și proceduri de organizare și funcționare a unui serviciu social existent.

Totodată, extinderea și consolidarea infrastructurii serviciilor pentru cuplurile aflate în dificultate, potențiale victime ale violenței în familie sau traficului de ființe umane, se aliniază angajamentelor statului Republica Moldova privind prevenirea abandonului copiilor, dezinstituționalizarea copiilor aflați în servicii rezidențiale și asigurarea unui adăpost sigur pentru cuplurile mamă – copil sau îngrijitor – copil.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul are un impact semnificativ asupra sectorului privat, în special asupra organizațiilor necomerciale care prestează asemenea servicii, prin:

- Claritate și stabilitate legislativă, oferind orientări precise pentru colaborarea cu autoritățile publice și furnizarea serviciilor sociale conforme cadrului legal.
- Parteneriate și finanțare mai bine definite, care facilitează implicarea ONG-urilor și a altor prestatori privați în servicii de sprijin pentru familii și copii.
- Standardizarea procedurilor și criteriilor de calitate, ceea ce permite implementarea programelor private în acord cu normele și indicatorii oficiali, sporind eficiența și consistența intervențiilor.
- Acces îmbunătățit la formare profesională și instruire pentru personalul angajat de prestatorii privați, ca urmare a armonizării standardelor profesionale și de calitate cu cele aplicate în sectorul public.
- Creșterea vizibilității și credibilității organizațiilor private, prin respectarea standardelor și indicatorilor de performanță oficiali, ceea ce consolidează încrederea beneficiarilor și a partenerilor.

Proiectul contribuie la dezvoltarea unui ecosistem integrat de servicii sociale, în care sectorul public și privat pot participa activ și eficient, colaborând strâns și asigurând servicii centrate pe nevoile reale ale beneficiarilor.

4.4. Impactul social

Proiectul va avea un impact direct și semnificativ asupra copiilor, părinților și comunităților. Prin implementarea sa, se va crește protecția copiilor și a familiilor aflate în dificultate, prevenind separarea copilului de familie și oferind sprijin integrat părinților vulnerabili prin servicii personalizate și intervenții timpurii.

Accesul la servicii sociale de calitate va fi îmbunătățit, incluzând găzduire temporară, consiliere psihologică, sprijin parental, management de caz și programe de reintegrare familială și socială, astfel încât fiecare beneficiar să primească sprijin adecvat nevoilor sale.

În același timp, proiectul va promova incluziunea socială și egalitatea, oferind servicii adaptate diversității situațiilor de vulnerabilitate și respectând strict drepturile copilului, contribuind astfel la reducerea discriminării și marginalizării sociale.

Prin intervenții specializate și sprijin continuu, familiile vor fi mai bine echipate să gestioneze situațiile de criză, ceea ce va reduce riscul de abandon, neglijare sau vulnerabilitate socială.

Implicarea coordonată a autorităților publice, organizațiilor necomerciale și altor actori relevanți va crește gradul de conștientizare și responsabilitate socială în comunități, consolidând cultura sprijinului și protecției copilului.

Aceste măsuri vor contribui la îmbunătățirea bunăstării sociale, la consolidarea familiei și la crearea unui mediu sigur, stabil și favorabil dezvoltării armonioase a copilului.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil,

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Proiectul contribuie la alinierea legislației naționale la standardele și cerințele Uniunii Europene în domeniul protecției drepturilor copilului, în special prevederile Pilonului european al drepturilor sociale (2017/C428/09).

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Proiectul urmărește crearea unui **cadru juridic intern coerent și modern**, care să permită transpunerea și aplicarea eficientă a actelor juridice ale Uniunii Europene relevante pentru protecția copilului și sprijinul familial.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Anunțul privind inițierea procedurii de elaborare a actului normativ a fost publicat pe platforma oficială *particip.gov.md* la data de 9 octombrie 2025, link: <https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-hotararii-guvernului-pentru-modificarea-hotararii-guvernului-nr-10192008-pentru-aprobarea-standardelor-minime-de-calitate-privind-serviciile-sociale-prestate-in-cadrul-centrelor-maternale/15284>.

Proiectul de act normativ va fi supus procedurii de consultare publică în conformitate cu Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul necesită efectuarea expertizei juridice și anticorupție.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul de Hotărâre a Guvernului va introduce anexa nr. 1 și anexa nr.2 din Hotărârea Guvernului nr. 1019/2008.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea prevederilor proiectului se va realiza prin cooperarea autorităților centrale și locale, prestatorilor de servicii și partenerilor de dezvoltare, care vor asigura coordonarea activităților și respectarea actului normativ.

Instituțiile implicate dispun de resurse umane specializate, dotări materiale și resurse financiare adecvate.

Performanța va fi monitorizată anual prin evaluarea respectării standardelor, gradului de satisfacție al beneficiarilor și prin rapoarte anuale de activitate.

Ministra

Natalia PLUGARU